

Pot avea
încredere
în Biblie?

R.C. Sproul

ÎNTREBĂRI
CRUCIALE

NR. | 2

Pot avea încredere în Biblie?

ÎNTREBĂRI
CRUCIALE

NR. | 2

Pot avea
încredere
în Biblie?

R.C. Sproul

POT AVEA ÎNCREDERE ÎN BIBLIE?

R.C. Sproul

© 2018 Asociația MAGNA GRATIA.

Toate drepturile rezervate. Nici o parte a acestei publicații nu poate fi reprodusă, stocată sau transmisă în orice formă și prin orice mijloace – electronice, mecanice, prin fotocopiere, microfilmare, înregistrare sau alt fel – cu excepția unor citate scurte în recenzii, fără permisiunea prealabilă a deținătorului drepturilor de autor.

Tradus și publicat cu permisiune.

Copyright © 2017 by R. C. Sproul. Parte din această carte a fost anterior publicată în *Everyone's a Theologian* (2014). Anumite pasaje ale acestei cărți au fost anterior publicate sub titlurile *Explaining Inerrancy: A Commentary* (1980) și *Explaining Inerrancy* (1996).

Asociația MAGNA GRATIA nu susține în mod necesar toate punctele de vedere ale autorilor pe care îi traduce și/sau publică.

Dacă nu este precizat altfel în text, citatele biblice sunt preluate din Biblia Cornilescu, ediția revizuită. Drepturi de autor British and Foreign Bible Society (BFBS) și Societatea Biblică Interconfesională din România (SBIR) 1924, 2016. Folosit cu permisiune.

Traducerea: Asociația MAGNA GRATIA.

Design copertă: Gearbox Studios, Asociația MAGNA GRATIA.

RESPECTAȚI DREPTURILE DE AUTOR!

Este interzis în mod expres:

imprimarea a mai mult de 3 ex. pentru uz personal, a mai mult de 10 ex. din maxim 5 publicații diferite pentru prieteni și rude;

imprimarea profesională (la tipografie, indiferent dacă produsul este comercializat sau nu);

stocarea fișierelor oricărei cărți pe bloguri, pagini de internet, portaluri sau transmiterea pe cale electronică, altfel decât a link-urilor către website-ul unde acestea sunt stocate în original.

copierea și republicarea a peste 250 de semne/publicație pe alte portaluri, pagini de internet, bloguri, în publicații tipărite sau în predici, prezențări, conferințe etc.

Politica de copyright completă este disponibilă la adresa de internet: <http://www.magnagratia.org/copyright.html>

Asociația MAGNA GRATIA

Str. Liliacului nr.26,

Dascălu-Ilfov 077075

Email: contact@magnagratia.org

Internet: www.magnagratia.org

CUPRINS

Capitolul 1. Revelația specială	7
Capitolul 2. Inspirația și autoritatea	15
Capitolul 3. Infallibilitatea și ineranța	23
Capitolul 4. Canonicitatea	31
Capitolul 5. Autoritatea și interpretarea	37
Despre autor	47

Capitolul 1

REVELAȚIA SPECIALĂ

În anii 1970, Harold Lindsell a publicat o carte intitulată *The Battle for the Bible* (rom. *Bătălia pentru Biblie*, n.tr.). În acea carte, Lindsell a tratat ceea ce a devenit un subiect foarte controversat – veridicitatea și credibilitatea Scripturilor. În fața mulțimii de argumente aduse împotriva inspirației, infailibilității și ineranței Bibliei, Lindsell a luat poziție și a afirmat că Biblia rămâne vrednică de încredere.

Aceași dorință de confrunța punerea persistentă sub semnul întrebării a integrității Bibliei a fost ceea ce a adus alături peste 250 de lideri evanghelici la Chicago, în luna Octombrie 1978. Acea întâlnire deosebită, organizată de *International Council on Biblical Inerrancy*, a căutat să traseze o linie de demarcație în această controversă, afirmând poziția protestantă istorică privitoare la Scriptură. Rezultatul acestei întâlniri a fost *Declarația de la Chicago asupra Ineranței Bibliei*.

Chestiunea credibilității Bibliei este una crucială. Scriptura a fost instrumentul prin care Biserica a pretins, istoric vorbind, că înțelege chestiunile credinței și ale vieții, de la creația de către Dumnezeu a tuturor lucrurilor din nimic, la sensul vieții, morții, învierii și înălțării lui Isus Hristos, și până la finalizarea tuturor lucrurilor, la sfârșitul lumii, moment către care se îndreaptă istoria. Dacă Biblia nu este cre-

dibilă în ceea ce ea ne învață cu privire la aceste lucruri, atunci Bisericii nu-i mai rămâne decât să speculeze și nu mai are nimic valoros de transmis lumii.

În anii care au trecut de la acea întâlnire, bătălia pe tema Bibliei a rămas la fel de intensă. Astăzi este mai crucial decât oricând ca cei ce sunt credincioși să înțeleagă ce este Biblia și de ce pot ei să aibă încredere deplină în ea. Creștinii au nevoie și astăzi să fie echipați pentru înțelegerea motivelor pentru care ei pot și ar trebui să aibă încredere în Biblie.

NATURA REVELAȚIEI

În esența lui, creștinismul este o religie a revelației, iar acea revelație are un conținut specific. Chestiunea naturii revelației divine se concentrează pe o întrebare care a fost subiect de dispută vreme de secole, nu doar în ultimele două sute de ani. Teologii au oferit variate explicații despre ce anume este revelația, cum am primit-o și cum poate fi înțeleasă și interpretată. Dezacordul care stă în centrul bătăliei pe marginea Bibliei este dacă Dumnezeu poate și Se revelează pe Sine într-o modalitate în care oamenii pot să înțeleagă. Istoric vorbind, Biserica a afirmat că Dumnezeu se revelează, și că El face acest lucru în două modalități specifice: prin revelația *generală* și prin revelația *specială*.

Revelația generală este – așa cum îi spune și numele – generală. Ea este disponibilă oamenilor de pretutindeni. Biblia spune că Dumnezeu Se revelează prin natură și conștiință (Psalmul 19:1; Romani 2:15). Aceasta este revelația generală. Ea îi spune oricărui om din lume ceva despre cum este Dumnezeu: că El există, că este bun, că este puternic etc. (Romani 1:19-20).

Pe de altă parte, revelația specială nu este disponibilă oricui. În acest sens, ea nu conține informații generale, ci conținutul ei este mult mai specific. Revelația specială dezvăluie planul de răscumpărare al lui

Dumnezeu. Ea ne spune despre Întrupare, despre Cruce și despre Înviere – lucruri care nu pot fi însușite printr-un studiu al lucrurilor din tărâmul natural. Această revelație se găsește în primul rând (chiar dacă nu exclusiv) în Sfânta Scriptură. Biblia mărturisește modalitatea specială în care Dumnezeu S-a revelat:

„După ce a vorbit în vechime părinților noștri prin proroci, în multe rânduri și în multe chipuri, Dumnezeu, la sfârșitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor al tuturor lucrurilor și prin care a făcut și veacurile. El, care este oglindirea slavei Lui și întipărirea Ființei Lui și care ține toate lucrurile cu Cuvântul puterii Lui, a făcut curățirea păcatelor și a șezut la dreapta Măririi, în locurile preainalte (Evrei 1:1-3).

Noi primim astfel informații specifice despre Dumnezeu Însuși, iar acest fapt uimitor stă la rădăcina înțelegerii creștine a conceptului de cunoaștere. Epistemologia, o subdiviziune a filozofiei, este știința cunoașterii. Ea analizează modalitățile în care ființele omenești capătă cunoaștere.

Există dezbateri aprinse pe marginea ideii că oamenii ar putea să capete cunoștință în primul rând prin intermediul minții – abordarea rațională a cunoașterii – sau prin cele cinci simțuri, ale vederii, auzului, gustului, simțului tactil și mirosului – adică abordarea empirică. Chiar și în cercurile creștine, dezbaterea continuă cu privire la care dintre cele două este modalitatea primordială, rațiunea sau simțurile.

Fiind creștini, ar trebui cu toții să cădem de acord asupra faptului că religia creștină se bazează în ultimă instanță pe cunoștința care vine către noi de la Dumnezeu Însuși. Asumarea acestei convingeri este de o importanță vitală pentru felul în care identificăm adevărul, întrucât cunoștința care vine de la Dumnezeu este cu mult superioară oricărui lucru pe care îl putem deduce prin analiza situației noastre, prin introspecție sau prin observarea lumii din jurul nostru.

DUMNEZEU VORBEȘTE

Un concept deosebit de important în înțelegerea revelației pe care o avem de la Dumnezeu este că ea este *primită*. Cuvântul *primită* are o importanță istorică. Conciliile bisericii au folosit termenul latin *recipimus* (*primim*) făcând referire la Canon, și acestea spuneau „primim” pentru toate cărțile care au fost incluse în Scriptură. Prin folosirea acestui termen, Biserica a arătat cu claritate că ea nu declara prin propria autoritate anumite cărți ca fiind autoritare, ci dimpotrivă, ea recunoștea vocea lui Dumnezeu în Scriptură și și-a manifestat dorința de a se supune Cuvântului Său. În ultimă instanță, creștinii de atunci – și noi – credem Biblia pentru că ea vine de la Dumnezeu Însuși.

De la închiderea Canonului, în primul secol, Cuvântul lui Dumnezeu este singurul mijloc prin care Dumnezeu vorbește bisericii. Anterior, El vorbise poporului Său în diferite modalități. În vremea Vechiului Testament, El vorbise oamenilor direct în anumite ocazii. Au existat de asemenea și situații când El S-a revelat prin vise și semne particulare, așa cum a făcut-o în cazul lui Ghedeon. Au existat momente când Dumnezeu S-a revelat prin aruncarea zarurilor, prin folosirea lui Urim și Tumim de către preoți, sau prin teofanii. Cuvântul *teofanie* provine din termenul grecesc *theos*, care are sensul de „Dumnezeu”, și *phaneros*, are sensul de „manifestare”, așa încât o teofanie era pur și simplu o manifestare vizibilă a Dumnezeului invizibil.

Probabil că cea mai cunoscută teofanie din Vechiul Testament este rugul aprins care l-a întâmpinat pe Moise în pustia din Madian. Când Moise a văzut un tufiș în flăcări, dar care nu era distrus de flăcări, el s-a apropiat de acesta, iar Dumnezeu i-a vorbit prin voce din acest rug, spunându-i: „Eu sunt Cel ce sunt” (Exod 3:14). Acel rug era o manifestare vizibilă a Dumnezeului invizibil. Stâlpul de nor și stâlpul de foc, care au condus poporul Israel prin pustia de după ieșirea lor din Egipt, erau și ele manifestări vizibile ale Dumnezeului invizibil.

PROFEȚII ȘI APOSTOLII

Modalitatea primordială prin care Dumnezeu a comunicat cu poporul Israel a fost prin profeți, pe care noi îi denumim „agenți ai revelației”. Profetii erau ființe omenești ca și noi. Ei au folosit un limbaj omenesc dar, întrucât au primit informații de la Dumnezeu, cuvintele lor au funcționat ca niște mijloace sau instrumente ale revelației divine. Iată de ce ei și-au început profețiile prin a spune, „așa vorbește Domnul”. Cuvintele profetilor a fost așternute în scris și au devenit parte din Cuvântul lui Dumnezeu, Scriptura. Astfel, Vechiul Testament a fost scris de oameni ca noi, dar care, spre deosebire de noi, au fost desemnați de Dumnezeu să fie vocea Lui față de poporul Său.

Evident, nu orice persoană din Israelul antic, care a pretins că este profet, a fost în realitate profet. Fără îndoială, cea mai intensă luptă a Israelului nu a fost cea dusă cu națiunile ostile, ci cu profeții falși din propria tabără sau cetate. Profetii falși erau cunoscuți pentru faptul că le spuneau oamenilor ceea ce aceștia voiau să audă, în loc să le prezinte revelația adevărată de la Dumnezeu. De-a lungul lucrării sale, Ieremia a fost persecutat de către prorocii falși. Când Ieremia a încercat să avertizeze poporul de judecata iminentă din partea lui Dumnezeu, profeții falși s-au împotrivit profeției lui Ieremia și au făcut tot ce le-a stat în putință ca să batjocorească mesajul lui.

Au existat întotdeauna modalități de a deosebi un profet adevărat de unul fals. Israelii trebuiau să aplice trei teste pentru a determina cine era un instrument autentic al revelației divine. Primul test constituia chemarea divină, motiv pentru care profeții erau zeloși în a arăta că ei fuseseră chemați direct de Dumnezeu și dedicați acestei lucrări. În Vechiul Testament, îi vedem pe mai mulți dintre profeți, inclusiv Amos, Isaia, Ieremia și Ezechiel, relatând înaintea oamenilor circumstanțele prin care fuseseră chemați în mod specific și unși pentru a profeti.

Cel de-al doilea test al unui adevărat profet din Vechiul Testament era prezența minunilor. Nu toți profeții din Vechiul Testament

au făcut minuni, dar lucrarea lor a fost autentificată la început printr-o avalanșă de minuni, care au început cu Moise și au continuat în zilele lui Ilie și a celorlalți profeți de după el. Distincția dintre un miracol autentic și unul fals era o chestiune critică, întrucât existau imitații de minuni, ca acelea făcute de magicienii de la curtea lui Faraon. Așa-zisele lor minuni nu erau decât niște trucuri amăgitoare.

Cel de-al treilea test al unui profet adevărat era împlinirea profeției. Cu alte cuvinte, se punea întrebarea: S-au împlinit lucrurile pe care profetul le-a anunțat? Falșii profeți încercau să prezică ceea ce avea să se întâmple în viitor, dar atunci când predicțiile lor eșuau, mesajul lor era considerat unul mincinos.

În Noul Testament, echivalentul profetului era *apostolul*. Semnul distinctiv primordial al unui apostol era acela că el primise o chemare directă de la Hristos. Termenul *apostol* se referă la cineva care este trimis sau însărcinat cu autoritatea aceluia care făcea trimiterea. Isus le-a spus apostolilor Lui: „Cine vă primește pe voi Mă primește pe Mine și cine Mă primește pe Mine primește pe Cel ce M-a trimis pe Mine” (Matei 10:40). Pavel, unul dintre cei mai importanți apostoli din Noul Testament, nu s-a numărat printre primii doisprezece apostoli. Este posibil ca Pavel să nu se fi întâlnit pe Isus în decursul lucrării pământești a Domnului nostru, și ca el să nu fi fost un martor ocular al învierii, asemenea celorlalți apostoli. Pavel părea că nu are elementele de credibilitate necesare pentru a fi un apostol, motiv pentru care Noul Testament ne relatează, atât prin mărturia lui Luca, cât și prin mărturia proprie a lui Pavel, circumstanțele chemării lui Pavel de pe drumul către Damasc. În plus, ceilalți apostoli au confirmat autenticitatea calității de apostol a lui Pavel.

Profeții și apostolii alcătuiesc temelia bisericii (Efeseni 2:20). Atât prin profeții Vechiului Testament cât și prin apostolii Noului Testament, noi am primit relatarea scrisă a revelației speciale. Ea a venit către noi prin agenții lui Hristos, agenții Lui autorizați ai revelației. Isus n-a lăsat niciun manuscris care să poarte semnătura Lui, și nu a

scris nicio carte. Tot ceea ce știm despre El am primit prin lucrarea apostolilor; ei sunt emisarii Lui, cărora le-a fost dată autoritatea Lui de a vorbi în Numele Său.

CUVÂNTUL ÎNTRUPAT

Autorul Epistolei către Evrei subliniază o altă dimensiune a revelației speciale, revelația supremă, care este Cuvântul întrupat. Noi avem Cuvântul scris, care ne oferă revelația specială, dar avem și Cuvântul lui Dumnezeu întrupat, Acela despre care Cuvântul scris vorbește. Cel care întruchipează Cuvântul lui Dumnezeu este Isus Însuși, așa cum afirma autorul Epistolei către Evrei: „După ce a vorbit în vechime părinților noștri prin proroci, în multe rânduri și în multe chipuri, Dumnezeu, la sfârșitul acestor zile, ne-a vorbit prin Fiul, pe care L-a pus moștenitor al tuturor lucrurilor și prin care a făcut și veacurile” (Evrei 1:1-2).

Când ucenicii s-au adunat alături de Isus în odaia de sus, Filip I-a spus: „Doamne, arată-ne pe Tatăl și ne este de ajuns!” Isus i-a răspuns: „De atâta vreme sunt cu voi și nu M-ai cunoscut, Filipe? Cine M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl. Cum zici tu dar: ‘Arată-ne pe Tatăl’? Nu crezi că Eu sunt în Tatăl și Tatăl este în Mine?” (Ioan 14:8-10). Hristos Însuși este cel mai mare dintre toți apostolii, cel pe care Dumnezeu L-a ales ca mijloc final al revelației de Sine. În Hristos, noi descoperim plinătatea revelației Tatălui, iar pe Hristos Îl întâlnim doar prin Scriptură.

Capitolul 2

INSPIRAȚIA ȘI AUTORITATEA SCRIPTURII

Lucrul care a cauzat în mod concret Reforma din secolul al XVI-lea a fost doctrina justificării prin credință, însă în spatele scenei s-a aflat o chestiune de o importanță asemănătoare – autoritatea.

Când Martin Luther s-a implicat în dezbaterile cu liderii Bisericii Romano-Catolice pe tema doctrinei justificării, el a fost împins până într-acolo încât a trebuit să mărturisească public că perspectivele lui nu erau de acord cu afirmațiile făcute de către biserică și cu anumite afirmații ale papilor anteriori. Acest lucru a produs o criză pentru Luther, căci, în vremea lui, chestionarea autorității bisericii sau Papei era un lucru inacceptabil. Luther a continuat să își susțină poziția și, în final, la Dieta de la Worms, din 1521, el a spus:

„Dacă nu sunt convins de mărturia Scripturilor sau prin rațiunea clară (căci nu am încredere nici în Papă și nici în concilii, fiind bine-cunoscut faptul că aceștia s-au contrazis și au greșit adeseori) – eu sunt constrâns de versetele Scripturii pe care le-am citat, iar conștiința mea este captivă Cuvântului lui Dumnezeu. Nu pot și nu voi retrage nimic, întrucât nu este nici sigur și nici drept să procedez

împotriva conștiinței. Nu pot face altfel, așa că iată-mă, aceasta este poziția mea, și fie ca Dumnezeu să mă ajute, Amin”.¹

Din acel conflict a apărut sloganul reformat *sola Scriptura*, care înseamnă „doar potrivit Scripturii”. Luther și ceilalți reformatori au spus că există o singură autoritate finală care are dreptul absolut de a dicta conștiințelor noastre. El nu a vrut să abandoneze autoritatea subsecventă a bisericii sau importanța conciliilor istorice ale bisericii, precum cel de la Niceea sau Calcedon. Ideea lui era că nici măcar conciliile bisericii nu au același nivel de autoritate ca Biblia. Atenția sa a fost îndreptată către natura și temelia autorității biblice.

ORIGINEA ȘI AUTORITATEA

În perspectiva reformată asupra primatului și autorității Scripturii, originea Bibliei a jucat un rol fundamental. Observați apropierea dintre cei doi termeni, *origine* și *autoritate*. Ambii fac referire la autor. Reformatorii au spus că, chiar dacă Biblia a fost scrisă carte după carte, și chiar dacă a fost scrisă de ființe omenești, autorul ultim al ei n-a fost Pavel, Luca, Ieremia, sau Moise, ci Dumnezeu Însuși. Dumnezeu Și-a folosit autoritatea prin scrierile unor autori omenești, care au slujit înaintea lumii ca portavoce a Lui.

Cum a fost posibil ca autorii omenești să fie investiți cu autoritatea lui Dumnezeu? Așa cum am văzut în capitolul anterior, profeții au pretins că mesajele lor vin de la Dumnezeu, motiv pentru care în istoria Bisericii au fost folosiți doi termeni cu referire la natura Sfințelor Scripturi. Unul dintre acești termeni este *verbum Dei*, care are sensul de „Cuvântul lui Dumnezeu”, în timp ce celălalt este *vox Dei*, care are sensul de „vocea lui Dumnezeu”. Reformatorii au crezut că, chiar dacă Dumnezeu n-a scris personal cuvintele care apar pe paginile Scripturii, ele nu sunt nimic altceva decât cuvintele Lui, ca și cum ar fi fost transmise către noi direct din cer.

¹ *Luther's Works*, vol. 32, ed. George W. Forell (Philadelphia: Fortress, 1958), 113.

În cea de-a doua epistolă către Timotei, Pavel scria: „Toată Scriptura este însuflată de Dumnezeu” (2 Timotei 3:16). Termenul grecesc care este tradus aici prin „Scriptură”, *graphē*, are sensul simplu de „scrieri”. Pentru poporul evreu, totuși, *graphē* făcea o referire specială la Vechiul Testament. În plus, expresia „este scris”, era un termen tehnic pe care ei îl înțelegeau ca făcând referire specific la scrierile biblice. Acest pasaj din 2 Timotei este foarte important, întrucât termenul „Scriptura” de aici face referire specifică la Vechiul Testament și, prin extensie, încorporează scrierile apostolilor din Noul Testament, întrucât aceștia erau conștienți de autoritatea lor de a prezenta Cuvântul lui Dumnezeu din Noul Testament ce le-a fost comunicat prin Duhul Sfânt. (De exemplu, apostolul Petru include scrierile lui Pavel laolaltă cu restul Scripturii, conform cu 2 Petru 3:16. Așa cum spune în 1 Corinteni 7:10-16, Pavel este conștient de autoritatea lui de a aduce revelație care are putere asupra conștiinței.) Pavel face o afirmație uluitoare atunci când spune că toate aceste scrieri, toate aceste *graphē*, sunt date prin inspirație divină.

INSUFLATE

Cuvântul tradus prin termenul „insuflat” mai poate fi redat și prin expresia „dat prin inspirație”. Având în vedere istoria îndelungă a doctrinei inspirației Scripturii, trebuie să facem o deosebire între sensul versetului din 2 Timotei 3:16 și modalitatea în care termenul *inspirație* a fost înțeles de-a lungul istoriei bisericii.

Teologul B.B. Warfield a arătat cândva că sensul real din 2 Timotei 3:16 nu are atât de mult de-a face cu modalitatea în care Dumnezeu a comunicat informația Lui – prin autorii omenești – pe cât are de-a face cu sursa acelei informații. Literal vorbind, Pavel scrie aici că toată Scriptura este *theopneustos*, adică „insuflată de Dumnezeu”, ceea ce are de-a face cu *ceea ce* Dumnezeu insuflă mai degrabă decât *prin ce* anume insuflă Dumnezeu. Forța din spatele cuvintelor lui Pavel este că întreaga Scriptură este insuflată de la Dumnezeu. *A sufla* presupune

expirația, în timp ce a *insufla* presupune *inspirația*, așa că, tehnic vorbind, ar trebui să traducem această frază spunând că toată Scriptura este dată prin „expirația lui Dumnezeu”, mai degrabă decât prin „inspirația Lui”. Ideea este că, atunci când Pavel insistă că toată Scriptura a fost insuflată de Dumnezeu, el spune că originea finală a acesteia este Dumnezeu. El este sursa acestor scrieri.

Atunci când vorbim despre conceptul inspirației, vorbim despre lucrarea Duhului Sfânt, care a venit asupra oamenilor în momente diferite și i-a uns cu puterea Lui, așa încât aceștia au fost inspirați să scrie adevăratul Cuvânt al lui Dumnezeu. Lucrarea Duhului Sfânt în această privință nu este nicăieri definită în Scriptură în felul acesta, dar Biblia arată clar că Scriptura nu este inițiată de om. Concluzionând, doctrina inspirației Scripturii se ocupă cu modalitatea în care Dumnezeu a coordonat scrierea Sfintei Scripturi.

Unele persoane i-au acuzat pe creștinii biblici că ar susține o perspectivă mecanică asupra inspirației –denumită uneori „teoria dictării” – care se referă la ideea că autorii Scripturii pur și simplu au preluat după dictare cuvintele de la Dumnezeu, așa cum un secretar așterne, cuvânt după cuvânt, o scrisoare pe hârtie, fiindu-i dictată verbal. Istoric vorbind, biserica s-a distanțat de această perspectivă simplistă asupra inspirației, chiar dacă au fost momente când unii membri ai bisericii au părut să vorbească implicit despre această perspectivă. De exemplu, la Conciliul din Trent, din secolul al XVI-lea, Biserica Romano-Catolică a folosit termenul *dictante*, având sensul de „dictare”, cu privire la lucrarea Duhului Sfânt care a dat scrierile vechi. Jean Calvin a spus că, într-un anumit sens, profeții și apostolii au slujit ca *amanuenses*, sau secretari ai lui Dumnezeu. În ceea ce privește faptul că ei au fost agenți care au comunicat cuvintele lui Dumnezeu, este adevărat că ei au fost *amanuenses*, dar asta nu explică modalitatea de inspirație.

Indiferent care ar fi fost procesul inspirației, el nu a anulat personalitățile autorilor, atunci când aceștia au scris cărțile Bibliei. Autorii ei au fost aleși și pregătiți de Dumnezeu pentru sarcina lor sacră,

iar analiza Scripturii arată clar că personalitățile lor distincte și stilurile lor de scriere sunt evidente. De exemplu, este clar că stilul lui Luca e diferit de cel al lui Matei. Structurile literare care se găsesc în scrierile lui Daniel diferă foarte mult de cele din scrierile lui Iacov. Bărbații de origine ebraică au manifestat tendința de a scrie în stilul ebraic, iar cei din contextul cultural grec au avut înclinația de a scrie într-un stil grecesc. Totuși, a fost posibil ca adevărul lui Dumnezeu să fie comunicat într-o modalitate inspirată, folosindu-se în același timp de contextul, personalitățile și stilurile literare ale acestor autori diferiți. Ceea ce a fost depășit prin inspirație nu au fost personalitățile lor omenești, stilurile sau metodele literare, ci tendințele omenești către distorsiune, falsitate și eroare.

Creștinii evanghelici au avut uneori ideea că autorii biblici au fost instrumente pasive, ca niște penițe în mâna lui Dumnezeu, dar ei afirmă că rezultatul net al procesului inspirației a fost același. De exemplu, Calvin spunea că ar trebui să citim Biblia ca și cum L-am auzi pe Dumnezeu vorbindu-ne și spunându-ne mesajul Lui prin cuvinte. Altfel spus, El are aceeași greutate și autoritate ca și cum Dumnezeu ar vorbi acele cuvinte.² Asta nu înseamnă că Jean Calvin ar fi crezut sau ar fi predicat că Dumnezeu ar fi transmis audibil acele cuvinte. Noi nu cunoaștem procesul prin care a fost dată Scriptura inspirată. Totuși, datorită inspirației, indiferent cum a dat-o Dumnezeu, fiecare cuvânt al Scripturii poartă cu el autoritatea lui Dumnezeu.

FIECARE CUVÂNT

În plus, istoric vorbind, Biserica a crezut că inspirația Bibliei a fost *verbală*. Cu alte cuvinte, inspirația nu se aplică pur și simplu doar unei schițe mai largi de informații comunicată prin autorii primari, ci fiecărui cuvânt din Scriptură. Acesta este unul dintre motivele pentru care biserica a manifestat zel cu privire la reconstruirea pe cât de atent

² *Institutes of the Christian Religion* 1.7.1.

este posibil a manuscriselor originale ale Bibliei, și a avut grijă foarte mare să studieze sensul termenilor originali din limba ebraică și greacă. Fiecare cuvânt poartă în el autoritate divină.

Când Isus a vorbit cu Satana în pustie, în decursul ispitirii Lui, ambii au venit cu citate din Scriptură. În mod obișnuit, Isus avea să-l confrunte pe diavolul sau pe vreun fariseu prin a-l îndrepta către un singur pasaj. De asemenea, a spus că nicio iotă din Lege nu va trece până când nu va fi împlinit totul (Matei 5:18). El voia să spună că nu există niciun cuvânt inutil în Legea lui Dumnezeu sau vreun cuvânt care să fie subiect de negociere. Fiecare cuvânt poartă cu el greutatea autorității obligatorii din partea lui Dumnezeu, în calitate de Autor final al ei.

În zilele noastre, în plină avalanșă a criticilor aduse Bibliei, au existat încercări de a abandona conceptul inspirației. Teologul german Rudolf Bultmann (1884-1976) a respins ideea de origine divină a Scripturii, și asta pe scară largă. Teologii neo-ortodocși sunt preocupați să restaureze predicarea Bibliei față de biserică și să confere o perspectivă mai înaltă decât a fost acordată de către liberalismul din secolul al XIX-lea, dar și ei resping inspirația verbală și revelația propozițională. Abordarea lor a căutat să promoveze o perspectivă „dinamică” a Bibliei, care privește la autoritatea Scripturii și o vede funcționând într-o relație dinamică între Cuvânt și auzirea Cuvântului. Mai mulți teologi au respins faptul că Biblia, în și prin ea însăși, reprezintă revelație obiectivă. Ei susțin că revelația nu are loc până nu există un răspuns omenesc interior și subiectiv față de acel Cuvânt. De exemplu, teologi precum Emil Brunner (1889-1966) au insistat asupra faptului că Biblia nu este în ea însăși revelație, ci este doar un martor cu privire la revelația care se găsește în Hristos. Karl Barth (1886-1968) a spus că Dumnezeu se descoperă prin evenimente, nu prin afirmații. El a devenit celebru în anumite cercuri pentru faptul că a susținut că revelația specială este întruchipată doar în Hristos, și că a considera Biblia drept revelație obiectivă ar însemna să furăm din unicitatea Persoanei lui Hristos, Cuvântul făcut trup.

Cu toate acestea, Biblia nu este doar o relatare narativă a evenimentelor, în care ni se spune ce s-a petrecut, după care să fim lăsați la latitudinea noastră să interpretăm sensul acelor evenimente. Dimpotrivă, Biblia ne oferă atât relatarea a ce anume s-a întâmplat, cât și interpretarea plină de autoritate, apostolică și profetică, a acelor evenimente. De exemplu, moartea lui Isus pe cruce a fost atât relatată pentru noi, cât și explicată în Evangheliile și epistole. Oamenii au văzut moartea lui Hristos în modalități diferite. Pentru mulți dintre ucenicii Lui, ea a cauzat o deziluzie tragică. Pentru Ponțiu Pilat și pentru Caiafa, ea a fost doar un prilej de propagandă politică. Atunci când explică sensul crucii, apostolul Pavel o încadrează ca pe un act cosmic al răscumpărării, ca o ispășire oferită pentru a satisface dreptatea lui Dumnezeu, un adevăr care nu este evident imediat, doar prin simpla îndreptare a privirii către evenimentul în sine.

De asemenea, teologii neo-ortodocși spun că Biblia nu este revelație, ci un *Zeugnis*, sau „martor” al revelației, lucru care diminuează nivelul autorității Bibliei într-un mod semnificativ. Ei pretind că, chiar dacă Biblia are o anumită semnificație istorică și aduce mărturie adevărului, în ea însăși nu este revelație în mod necesar. De aceea, creștinii biblici pretind că Scriptura nu este doar martora adevărului, ci ea este adevărul. Ea este întruchiparea reală a revelației divine. Ea nu ne îndreaptă privirile dincolo de sine, ci ne oferă nimic mai puțin decât Cuvântul veritabil al lui Dumnezeu.

Capitolul 3

INFAILIBILITATEA ȘI INERANȚA

Orice discuție despre natura Sfințelor Scripturi care include chestiunea inspirației trebuie să trateze chestiunile infailibilității și ineranței. De-a lungul istoriei bisericii, perspectiva tradițională a fost aceea că Biblia este infailibilă și inerantă. Cu toate acestea, odată cu apariția așa-numitului *criticism*, îndeosebi în secolele al XIX-lea și al XX-lea, nu doar că inspirația Scripturii s-a văzut asaltată din toate părțile, ci și conceptele infailibilității și ineranței, în particular, au fost aspru criticate.

Unii critici spun că doctrina ineranței a fost creația protestanților din secolul al XVII-lea, motiv pentru care perioada este uneori denumită „epoca scolasticismului protestant”, corespunzând epocii filozofiei seculare denumită „epoca rațiunii”. Acești critici pretind că ineranța, în calitate de construcție rațională, a fost o idee străină de autorii biblici și chiar de reformatorii magisteriali din secolul al XVI-lea. Totuși, reformatorii au afirmat că Scripturile sunt fără eroare, la fel cum au făcut-o părinții bisericii, printre care Tertulian, Ireneu și mai ales Augustin. Un lucru și mai important este pretenția Bibliei de a fi

de origine divină. Pentru biserică, este un lucru important faptul că ea pretinde că a apărut prin inspirație divină.

DEFINIREA TERMENILOR

Din punct de vedere istoric, biserica a considerat că doar Biblia, ca lucrare scrisă de literatură, are trăsături unice de infailibilitate. Cuvântul *infaibil* poate fi definit prin ideea de a fi ceva fără greșală, un lucru incapabil de a face greșeli. Din punct de vedere lingvistic, termenul *infaibil* este mai restrictiv decât termenul *inerant*. Cert e că, deși aceste cuvinte au fost folosite aproape ca niște sinonime în limba noastră, între cele două există o deosebire tehnică și istorică. Deosebirea stă în faptul că avem de-a face cu ceva potențial și ceva real, cu ceva ipotetic și ceva existent. Infailibilitatea are de-a face cu chestiunea abilității sau posibilității, fiindcă acel lucru care e infailibil se spune că este incapabil de a face greșeli sau de a cădea în eroare. Prin contrast, lucrul care este *inerant* este acela care, în fapt, nu cade în eroare. Iată o ilustrație: un student poate să treacă un test alcătuit din 20 de întrebări și să răspundă corect la toate întrebările, ceea ce înseamnă că a trecut testul într-un fel *inerant*. Cu toate acestea, *ineranța* studentului în acest domeniu restrâns nu îl face *infaibil*, după cum s-ar putea dovedi prin greșelile pe care le va face la teste ulterioare.

Mare parte din controversa legată de chestiunea inspirației implică o anume confuzie în ce privește termenii *ineranță* și *infaibilitate*, în mod specific în ce privește aria de aplicabilitate a acestora. Pentru a ilustra această idee, observați diferența între următoarele două afirmații:

Biblia este singura regulă infailibilă a credinței și practicii.

Biblia este infailibilă doar atunci când vorbește despre credință și practică.

Cele două afirmații sună asemănător, dar sunt radical diferite. În prima afirmație, termenul pune deoparte Scriptura ca fiind singura

sursă infailibilă care are capacitate autoritativă. Cu alte cuvinte, Scriptura este regula *credinței* noastre, care are de-a face cu tot ceea ce noi credem, și ea este regula *practicii* noastre, care are de-a face cu tot ceea ce noi facem.

În cea de-a doua afirmație, aceste cuvinte își schimbă direcția. Aici, cuvântul restricționează *doar* o porțiune a Bibliei, spunând că ea este infailibilă doar atunci când vorbește despre credință și practică. Această perspectivă este denumită „ineranță limitată”, și ea a devenit în zilele noastre o perspectivă populară asupra Scripturii. Termenii *credință* și *practică* surprind întreaga viață creștină, dar în această a doua afirmație, „credința și practica” sunt reduse la o porțiune a învățăturii Scripturii, lăsând deoparte ceea ce Biblia spune despre istorie, știință și aspecte din societate. Cu alte cuvinte, Biblia are autoritate doar atunci când vorbește despre credința religioasă, așa încât învățăturile ei pe orice alt subiect sunt considerate ca expuse greșelii.

A devenit la modă în anumite cercuri să se afirme că Biblia nu este o relatare istorică normală, ci doar istoria răscumpărării, cu accent pe cuvântul *răscumpărare*. Apoi au fost lansate teorii care limitează inspirația la temele răscumpărării, permițând dimensiunii istorice să fie văzută ca expusă erorii. Cu toate acestea, faptul că Biblia nu este scrisă asemenea altor documente istorice nu neagă de facto dimensiunea istorică de care ea este, de altfel, plină. Chiar dacă este adevărat că Biblia ne prezintă istoria *răscumpărării*, ea este și *istorie* a răscumpărării, iar acest lucru are sensul că acțiunile mântuirii produse de Dumnezeu au avut și au loc în realitate în lumea spațiului și a timpului.

În ceea ce privește chestiunile științei, respingerea faptului că ipotezele științifice legate de istoria Pământului pot fi folosite pentru a răsturna învățătura Scripturii conduce la respingerea din nou a ideii că Biblia vorbește cu autoritate doar în domenii care au valoare spirituală sau pe teme legate de răscumpărare. Biblia are ceva de spus legat

de originea Pământului, de crearea omului și de lucruri care au relevanță științifică, precum chestiunea potopului. Este important să observăm că acest lucru nu implică faptul că ipotezele sau cercetarea științifică ar fi inutile pentru cel ce studiază Biblia sau că știința nu contribuie cu nimic la o înțelegere a materialului biblic. Noi doar spunem că învățătura Scripturii nu poate fi răsturnată prin învățăturile provenind din surse externe.

UMANITATEA ȘI EROAREA

Una este ca Dumnezeu să confere infailibilitate scrierilor, și cu totul altceva este să confere omnisciență autorilor Scripturii. Omnisciența și infailibilitatea trebuie să fie deosebite cu atenție. Chiar dacă ele se regăsesc în Dumnezeu, situația este diferită în cazul omului. Omnisciența se referă la aria de cuprindere a cunoașterii cuiva, în timp ce infailibilitatea se referă la caracterul credibil al afirmațiilor acestuia. Unul care cunoaște mai bine poate să formuleze o afirmație falsă, dacă intenția lui este aceea de a amăgi. Prin consecință, o persoană cu o cunoaștere limitată poate face afirmații infailibile, dacă se poate garanta că acestea sunt totalmente de încredere. Astfel, noi spunem că, chiar dacă scrierile biblice sunt inspirate, asta nu implică în mod necesar că autorii cunoșteau tot ce putea fi cunoscut, sau că ei erau infailibili în propriile persoane. Cunoștința pe care ei au comunicat-o nu este comprehensivă, dar ea este adevărată și vrednică de încredere, în tot ceea ce o privește.

Cei ce s-au opus ineranței biblice, precum Karl Barth, au susținut că o astfel de poziție, prin introducerea trăsăturii divine a infailibilității, anulează umanitatea adevărată a autorilor biblici. Pentru Barth, este un lucru fundamental uman ca să fim capabili să greșim, motiv pentru care Biblia, fiind produsul autorilor omenești, trebuie și ea să fie expusă erorii. Dacă afirmația clasică este *errare est humanum*, „a greși este omenește”, noi răspundem că, chiar dacă acest lucru este adevărat, asta nu înseamnă că oamenii greșesc întotdeauna sau că

eroarea este necesară pentru a fi om. Dacă așa ar sta lucrurile, ar fi necesar să susținem că Adam, înainte de a cădea, trebuia să fi fost afectat de vreo eroare, altfel n-ar mai fi fost om, sau că Hristos, fiind pe deplin om, trebuie să fi distorsionat cu ceva adevărul. Totuși, este clar că nu așa stau lucrurile. Chiar și dincolo de inspirație, nu este obligatoriu ca o ființă omenească să greșească pentru a fi om. Așadar, dacă este posibil ca o persoană neinspirată să spună adevărul, fără eroare, nu va fi oare cu atât mai valabil acest lucru în cazul unuia care se află sub influența inspirației?

Finitudinea implică o limitare necesară cunoașterii, dar nu implică în mod necesar o denaturare a cunoașterii. Caracterul vrednic de încredere al textului biblic n-ar trebui să fie respins datorită limitării omului.

AUTORITATEA LUI HRISTOS

În esență, chestiunea autorității Bibliei ține de autoritatea lui Hristos. În decursul anilor 1970, Ligonier Ministries a sponsorizat o conferință pe tema autorității Scripturii.³ Teologi din întreaga lume s-au adunat pentru a discuta chestiunea ineranței și, fără excepție, fiecare dintre aceștia a analizat această problemă dintr-un punct de vedere cristologic: Care a fost perspectiva lui Hristos asupra Scripturii? Dorința acestor teologi a fost aceea de a prezenta o perspectivă asupra Bibliei care reflectă atitudinea pe care Isus Însuși a avut-o.

Sigura modalitate în care putem cunoaștem perspectiva lui Isus asupra Bibliei este să citim Biblia, lucru care conduce la un argument oarecum circular: Isus ne-a învățat ineranța în Biblie, și totuși noi cunoaștem ceea ce Isus a spus în virtutea Bibliei. Totuși, există un acord larg chiar și printre critici asupra faptului că porțiunile cele mai puțin

³ v. *God's Inerrant Word: An International Symposium on the Trustworthiness of Scripture*, ed. John Warwick Montgomery (Calgary, Alberta: Canadian Institute for Law, Theology, and Public Policy, 1974).

disputate ale Scripturii în ce privește autenticitatea istorică sunt acelea care conțin afirmațiile lui Isus legate de Scriptură. Nu există nicio dispută serioasă printre teologi pe tema perspectivei pe care Isus a avut-o legat de Biblie. Teologii și învățații din orice context, liberali și conservatori deopotrivă, sunt de acord cu faptul că Isus din Nazaret, personajul istoric, a crezut și a predicat o perspectivă înaltă a Scripturii, lucru care era obișnuit pentru iudaismul primului secol, anume că Biblia este nimic altceva decât Cuvântul inspirat al lui Dumnezeu. Perspectiva lui Isus asupra Scripturii este dezvăluită în Evanghelii: „câtă vreme nu va trece cerul și pământul, nu va trece o iotă sau o frântură de slovă din Lege, înainte ca să se fi întâmplat [*împlinit*, cf. lit. ESV] toate lucrurile” (Matei 5:18); „Scriptura nu poate fi desființată” (Ioan 10:35); și „Cuvântul Tău este adevărul” (Ioan 17:17). În plus, Isus și-a argumentat frecvent afirmațiile făcând apel la Vechiul Testament, prin a spune simplu „este scris”, rezolvând astfel orice dispută teologică.

Există puțini învățați, dacă și aceștia, care contrazic perspectiva pe care Isus din Nazaret a predicat-o și pe care biserica răspândit-o vreme de 2000 de ani. Totuși, mulți dintre acești învățați se întorc și spun că Isus a greșit în perspectiva pe care a avut-o asupra Scripturii. Desigur că am putea să ne minunăm de aroganța unor astfel de afirmații atunci când ele sunt formulate de teologi care se pretind creștini. Ei fac aceste afirmații insinuând că Isus ar fi fost influențat de atitudinea prevalentă asupra Scripturii pe care comunitatea evreiască o avea în vremea Lui, lucru de care, prin natura Sa omenească, nu era conștient ca fiind o eroare. Aceștia se reped să arate cu degetul către detractorii lor, spunând că existau lucruri pe care Isus, în trup omenesc, nu le cunoștea, în ciuda naturii Sale divine. De exemplu, când a fost întrebat cu privire la ceasul și ziua întoarcerii Sale, Isus le-a spus ucenicilor Lui că nimeni nu deține aceste informații, cu excepția Tatălui (Matei 24:36) și, spunând asta, Isus a dovedit limitarea cunoștinței Sale. Acest lucru, pretind criticii despre care vorbim, Îl scuză pe Isus pentru că ar fi oferit o perspectivă falsă asupra Scripturii.

Drept răspuns, teologii biblici afirmă că, deși natura omenească a lui Isus nu a avut atributul omniscienței, n-a fost necesar ca El să fie omniscient pentru a fi Răscumpărătorul nostru. Natura divină are în ea omnisciența, dar natura omenească nu. Totuși, chestiunea mai profundă de aici ține de puritatea fără păcat a lui Hristos. Ar fi fost un aspect păcătos ca Acela care pretinde să nu învețe nimic altceva decât ceea ce a primit de la Tatăl, să răspândească o eroare. Scripturile conțin o etică privitoare la învățătură, și aceasta afirmă că nu trebuie să fie mulți învățători, fiindcă aceștia vor fi judecați mai strict (Iacov 3:1). Eu am o responsabilitate morală în calitate de învățător, iar aceasta este să nu-i mint pe elevii mei. Dacă studenții mei îmi pun o întrebare la care nu cunosc răspunsul, sunt obligat să le spun că nu-l cunosc. Dacă gândesc ceva legat de acea chestiune, dar nu cunosc cu siguranță răspunsul, trebuie să le spun că nu sunt sigur de răspuns. Un astfel de avertisment este necesar, întrucât învățătorii au puterea de a influența gândirea celor care studiază la picioarele lor.

Niciun predicator din istorie nu a avut o influență și autoritate mai mare decât Isus din Nazaret. Dacă El le-a spus oamenilor că Moise a scris despre El, că Avraam s-a bucurat să vadă ziua Lui, că Scriptura este adevărată și că nicio parte a Cuvântului nu poate fi greșită, dar El nu ar fi avut dreptate, atunci ar fi fost culpabil pentru aceasta. El ar fi fost responsabil pentru faptul că pune o limită propriei certitudini, iar acea limită avea să fie zdrobită în realitate.

Dacă Isus a greșit în învățătura Lui pe o temă atât de crucială precum autoritatea Bibliei, nu îmi pot imagina cum cineva ar putea să Îl ia în serios în orice alt lucru pe care l-a predicat. Isus a spus: „Dacă v-am vorbit despre lucruri pământești și nu credeți, cum veți crede când vă voi vorbi despre lucrurile cerești?” (Ioan 3:12), și totuși există acum o generație de teologi care spun că Isus avea dreptate în legătura cu lucrurile cerești, dar greșea în privința celor pământești.

Totuși, întrucât Biblia ne oferă suficiente informații istorice vrednice de încredere pentru a concluziona că Isus a fost un profet, și

întrucât Isus Însuși ne spune că sursa acestei informații este absolut credibilă, noi nu ne-am folosit de un argument circular, ci de unul progresiv. Am plecat de la deschiderea istorică, am trecut la criticism, apoi la credibilitatea istorică, la cunoștința istorică a învățăturii lui Isus, și am ajuns la învățătura lui Isus, care ne spune că această sursă nu este doar întrucâtva credibilă, ci este absolut credibilă, pentru că ea nu este nimic altceva decât Cuvântul lui Dumnezeu.

Când spunem că Biblia este singura regulă a credinței și practicii, afirmăm acest lucru pentru că noi credem că această regulă a fost lăsată de Domnul. De aceea, noi susținem că Biblia este ineranță și infailibilă. Dintre acestea două, ineranța este termenul mai puțin important, căci el decurge natural din conceptul infailibilității – dacă ceva nu poate greși, atunci nu va greși. Pentru a trece testul criticismului, Biblia doar trebuie să fie consecventă cu propriile afirmații, și dacă definim adevărul în felul în care el este definit în Noul Testament, atunci nu există niciun motiv valid pentru care cineva să pună ineranța Bibliei sub semnul întrebării. Dacă Cuvântul lui Dumnezeu nu poate eșua și nu poate greși, atunci el nici nu va eșua și nici nu va greși.

Capitolul 4

CANONICITATEA

Termenul *Biblie* vine de la termenul grecesc *biblos*, care are sensul de „carte”. Totuși, chiar dacă Biblia este legată într-un singur volum, ea nu este o singură carte, ci mai degrabă o colecție de 66 de cărți individuale – o bibliotecă de cărți. Întrucât există atât de multe cărți care formează împreună Sfintele Scripturi, cum am putea să știm că în această colecție sau bibliotecă de cărți au fost incluse cele corecte? Această întrebare ține de domeniul canonicității.

Cuvântul *canon* provine dintr-un alt termen grecesc, *kanōn*, care are sensul de „unitate de măsură” sau „normă”.

Atunci când spunem că Biblia este „canonul Scripturii”, noi ne referim la faptul că cele 66 de cărți ale ei funcționează împreună ca unitate de măsură supremă sau ca autoritate pentru Biserică. Biblia a fost descrisă adesea prin expresia *norma normans et sine normativa*. Iată că o formă a termenului *normă* apare de trei ori în acea expresie. *Norma normans* are sensul de „norma normelor”, iar *sine normativa* are sensul de „fără normă”.

Biblia este norma sau standardul tuturor standardelor, așa încât ea nu poate fi judecată de niciun alt standard.

CE CUPRINDE CANONUL?

În analiza pe care am făcut-o cu privire la credibilitatea Scripturii, am privit la chestiunile inspirației, infailibilității și ineranței. În acest capitol, ne vom îndrepta atenția către natura Scripturii, și mai precis către aria de cuprindere a ei, adică vom răspunde întrebării: Până unde se extinde canonul Scripturii?

În legătură cu canonul există multe idei greșite. Criticii susțin că, având în vedere numărul mare de cărți – peste 2000, după pretențiile lor – care ar fi putut fi incluse în Biblie, pare probabil ca unele cărți să fi trebuit a fi incluse, dar nu au fost incluse, în timp ce altele, care nu se califică pentru a fi incluse, și-au făcut totuși loc în canonul biblic. Cu toate acestea, majoritatea covârșitoare a cărților luate în considerare pentru a fi incluse în canon au fost rapid și ușor respinse de către biserica primară, pentru că erau în mod evident eronate.

În secolul al II-lea, ereticii gnostici, pretinzând autoritate apostolică, au scris propriile cărți și le-au răspândit pe larg. Totuși, aceste cărți n-au fost niciodată luate în considerare cu seriozitate pentru a fi incluse în canon, motiv pentru care este un lucru amăgitor să spună cineva că ar fi existat peste 2000 de potențiale cărți în acest sens. Dacă ne uităm cu atenție la procesul istoric de selecție făcut de către biserică, proces derulat cu mare atenție și după o investigație atentă, vedem că doar trei dintre documentele excluse au făcut obiectul atenției serioase în vederea posibilei includeri în Noul Testament: *Didache*, *Păstorul din Hermas* și *Prima Epistolă a lui Clement din Roma*. Aceste documente au apărut în ultima parte a primului secol sau prima jumătate a secolului al II-lea și, dacă cineva le citește, devine clar că autorii erau conștienți de realitatea faptului că lucrările lor erau sub-apostolice sau post-apostolice. Astfel, ei înșiși s-au supus autorității apostolilor și scrierilor acestora.

Documentele excluse sunt importante și utile pentru biserică, și ele au fost considerate în felul acesta de-a lungul istoriei bisericii, dar n-a existat niciodată vreo luptă ori îndoială dacă ele să fie incluse sau

nu în canon. Majoritatea controverselor legate de canon din primele secole s-a referit nu la cărțile care au fost excluse, ci în fapt la cele care au fost incluse. Pentru câțva timp, au existat dezbateri legate de oportunitatea sau corectitudinea includerii Epistolei către Evrei, a celei de-a doua Epistolă a lui Petru, a Epistolelor 2 și 3 Ioan și Iuda și a cărții Apocalipsa.

STABILIREA CANONULUI

Alții se leagă de subiectul autorității canonului, pentru faptul că acesta nu a fost stabilit decât în secolul al IV-lea, la mult timp după viața și moartea lui Hristos. Stabilirea canonului a fost un proces ce a avut loc de-a lungul unei perioade de timp, însă aceasta nu înseamnă că biserica a fost lipsită de un Nou Testament până la sfârșitul secolului al IV-lea. De la însăși începutul bisericii, cărțile de bază ale Noului Testament, acelea pe care le citim și le respectăm astăzi, erau folosite, și ele au funcționat ca un canon datorită autorității lor apostolice. Chestiunea care condus la stabilirea oficială a canonului a fost apariția unui eretic pe nume Marcion, care a lansat propriul canon. Aflat sub influența gnosticismului, Marcion a crezut că Dumnezeu ilustrat în Vechiul Testament nu era Dumnezeu ultim al universului, ci mai degrabă o zeitate de rang mai mic, denumită „demiurg”, care avea o dispoziție supărăcioasă, și că Hristos a venit pentru a-L descoperi pe adevăratul Dumnezeu și pentru a ne elibera de această zeitate rău intenționată. Drept rezultat, Marcion a eliminat din Noul Testament orice lucru care L-ar fi putut lega pe Hristos într-o manieră pozitivă de Iahve, Dumnezeu Vechiului Testament. Evanghelia după Matei și mare parte a materialului din alte Evanghelii au fost șterse, la fel ca și orice altă referință pe care Hristos a făcut-o la Dumnezeu, în calitate de Tată al Său. Marcion a eliminat totodată unele dintre scrierile lui Pavel. Astfel, el a sfârșit prin a produce o ediție prescurtată, de mici dimensiuni, a Noului Testament. Această erezie a împins biserica să formuleze o listă oficială, autoritativă, a cărților biblice reale.

SEMNELE CANONICITĂȚII

Pentru a stabili autenticitatea canonică, biserica aplicat un test format din trei elemente. Unii oameni sunt deranjați de faptul că a existat un proces de selecție, dar profunzimea acestui proces ar trebui să ne reasigure de autenticitatea canonului.

Primul semn sau test folosit pentru a verifica autoritatea unei cărți a fost originea apostolică a acesteia, un criteriu care avea cuprinse în el două dimensiuni. Pentru a fi de origine apostolică, un document trebuia să fi fost scris fie de către un apostol, fie de altcineva, dar acea persoană trebuia să se fi aflat sub aprobarea directă și imediată a unui apostol. De exemplu, Epistola către Romani n-a fost pusă sub semnul întrebării, pentru că toți au recunoscut că ea fusese scrisă de către apostolul Pavel, și astfel avea autoritate apostolică. În mod asemănător, nici Evanghelia după Matei și nici cea după Ioan n-au fost cărți îndoielnice, întrucât ele au fost scrise de către apostolii lui Isus. Evanghelia după Luca a fost considerată certă, pentru că Luca a fost un apropiat al lui Pavel și a mers alături de el în călătoriile lui misionare. În mod asemănător, Marcu este văzut ca un reprezentant al apostolului Petru, așa încât autoritatea lui Petru a stat în spatele Evangheliei lui Marcu. De la bun început, nu a existat nicio îndoială cu privire la autoritatea apostolică și canonicitatea biblică a celor patru Evanghelii, sau a corpusului de bază al scrierilor lui Pavel.

Cel de-al doilea semn al acceptării în cadrul canonului a fost primirea cărții de către biserica primară. Epistola către Efeseni este un exemplu care se potrivește acestui criteriu. Prezumția este că Pavel a avut intenția ca epistola să atingă o audiență mai largă decât biserica din Efes. Ea a fost scrisă ca o epistolă circulară, una gândită să fie răspândită în toate bisericile din regiunea orașului Efes. Acest lucru a fost valabil nu doar în ce privește Epistola către Efeseni, ci și în cazul celorlalte epistole ale lui Pavel. Evangheliile erau la rândul lor larg răspândite printre congregațiile din primul secol. Ca un aspect de recunoaștere istorică, atunci când a luat în considerare ce anume să includă

în canon, biserica a ținut cont de felul în care un anume document a fost primit și tratat de la bun început ca având autoritate. În cazul primei epistole a lui Clement, care nu a fost recunoscută drept canonică, Clement citează Epistola lui Pavel către Corinteni, arătând că 1 Corinteni fusese deja primită de către comunitatea creștină primară ca având autoritate apostolică. Chiar în cadrul Bibliei, apostolul Petru menționează epistolele lui Pavel ca fiind incluse în categoria textelor Scripturii (2 Petru 3:16).

Cel de-al treilea semn al canonicității a reprezentat motivul celor mai multe controverse. Cărțile considerate a fi apostolice sau aprobate de către un apostol, și de asemenea acceptate de către biserica primară, au constituit miezul Noului Testament și a fost acceptate în canon fără vreo controversă reală, dar a existat un al doilea nivel de cărți în legătură cu care au existat ceva dezbateri. Una dintre problemele avute în discuție a fost compatibilitatea doctrinei și învățaturii acestor cărți prin comparație cu acele cărți care formau miezul. Aceasta este problema care a provocat anumite întrebări legate de cartea Evrei. O porțiune acestei epistole, Evrei 6, a fost adesea interpretată ca indicând că cei care au fost răscumpărați de Hristos și-ar putea pierde mântuirea, o învățătură care nu se sincronizează cu restul învățaturii biblice pe acea temă. Totuși, acel capitol poate fi interpretat într-o astfel de modalitate în care să nu fie deconectat de restul Scripturii. Ceea ce a afectat în final dezbaterile legate de Epistola către Evrei a fost argumentul că Pavel ar fi fost autorul ei. Biserica din primele secole a crezut că Pavel a fost autorul Epistolei către Evrei, și acest lucru a condus la includerea ei în canon. Ironic, astăzi există puțini teologi care mai cred că Pavel a scris-o, dar există și mai puțini care ar îndrăzni să respingă faptul că ea aparține canonului.

ARIA DE CUPRINDERE A CANONULUI

În secolul al XVI-lea, și-a făcut loc o dispută între Biserica Romano-Catolică și protestanți cu privire la aria de cuprindere și extinderea Scripturilor Vechiului Testament, în mod specific în legătură cu

Apocrifa, un grup de cărți scrise în perioada dintre testamente. Biserica Romano-Catolică a acceptat Apocrifa, în timp ce mare parte a bisericilor reformate au respins aceste scrieri. Disputa s-a concentrat pe ceea ce biserica din primul secol și Isus Însuși acceptaseră drept canonic. Toate dovezile din zona Palestinei indică faptul că canonul palestinian evreiesc nu a inclus Apocrifa, în timp ce mulți dintre cei din Alexandria, centrul cultural al evreilor eleniști, o considerau canonică. Cu toate acestea, studiile mai recente sugerează că până și canonul din Alexandria a recunoscut Apocrifa doar la un nivel secundar, neconfirindu-i autoritate biblică deplină. Așadar, ne rămâne întrebarea: Cine avea dreptate, Biserica Romano-Catolică sau protestanții? Cu alte cuvinte, pe baza cărei autorități stabilim ce este canonic?

Conform protestanților, fiecare carte ce se găsește în Biblie este o carte infailibilă, deși procesul realizat de către biserică în legătură cu cărțile pe care să le includă nu a fost infailibil. Noi credem că biserica a fost călăuzită providențial prin îndurarea lui Dumnezeu în procesul de stabilire a canonului, și astfel ea a luat deciziile corecte, așa încât fiecare carte care trebuia să fie inclusă în Biblie, a fost inclusă. Totuși, noi nu credem că biserica ar fi fost în mod inerent infailibilă, nici atunci, și nici acum. Prin contrast, formula romano-catolică spune că noi avem cărțile corecte pentru că biserica este infailibilă și pentru că orice lucru hotărât de ea este o decizie infailibilă. Conform înțelegerii romano-catolice, formarea canonului ține de autoritatea bisericii, în timp ce gândirea protestantă spune că aceasta ține de providența lui Dumnezeu.

V-aș recomanda să studiați mai mult despre dezvoltarea canonului. În concluzie, aș vrea să subliniez faptul că, chiar dacă a existat un proces istoric de cernere a datelor legate de cărți, eu cred că Dumnezeu a călăuzit biserica spre concluzia ei finală, și că nu avem niciun motiv să fim altfel decât pe deplin asigurați că în canonul Sfințelor Scripturi au fost cuprinse cărțile corecte.

Capitolul 5

AUTORITATEA ȘI INTERPRETAREA

În urmă cu câțiva ani l-am întâlnit pe un vechi prieten. Mersesem împreună la colegiu și, în decursul acelor ani, aveam obiceiul să ne întâlnim seara pentru studiul Bibliei și rugăciune. După absolvire, am pierdut legătura unul cu celălalt, așa că am fost încântat să-l regălesc. În decursul conversației noastre, mi-a spus că, de la momentul când a finalizat colegiul, perspectiva lui asupra Scripturii s-a schimbat. El nu mai credea în inspirația Bibliei. Mi-a spus că ajunsese să creadă că autoritatea spirituală ține de biserică.

DEZBATEREA ISTORICĂ

Până la urmă, ține autoritatea finală și incontestabilă a bisericii de cuvintele apostolice ale Sfintei Scripturi, sau de un grup de învățători care slujesc astăzi ca privighetori peste turma lui Dumnezeu? Aceasta era problema dezbătută în secolul al XVII-lea, moment când reformatorii au hotărât că doar Scriptura reprezintă revelația finală și cu autoritate a lui Dumnezeu, iar biserica nu are autoritate egală Scripturii. Totuși, când Bi-

serica Romano-Catolică s-a întâlnit la Conciliul din Trent, la mijlocul secolului al XVI-lea, pentru a răspunde Reformei, cea de-a patra sesiune a aceluși conciliu a tratat problema relației dintre autoritatea bisericii și autoritatea Scripturii. În decursul acelei sesiuni, biserica a mărturisit încrederea în inspirația și autoritatea Bibliei, dar a pretins în același timp că Dumnezeu se revelează prin tradiția bisericii.

Da, putem descoperi adevărul lui Dumnezeu și în locuri din afara Bibliei. Putem să îl găsim în cărțile sănătoase pe tema teologiei, atâta vreme cât ele sunt corecte, și totuși nu acestea sunt sursa originală a acelei revelații speciale. Totuși, Biserica Romano-Catolică susține o teorie a „sursei duale”, în cadrul căreia există două surse de revelație specială, una dintre ele fiind Scriptura, și cealaltă tradiția bisericii. Această teorie, în termeni de autoritate, are efectul plasării bisericii pe picior de egalitate cu Biblia însăși.

Cea de-a patra sesiune a conciliului din Trent s-a încheiat abrupt, când a izbucnit războiul pe continentul european, așa că unele dintre relatările evenimentelor care au avut loc în realitate în timpul conciliului sunt neclare. Versiunea inițială a celei de-a patra sesiuni conține o hotărâre care spune că „adevărurile... sunt conținute parțial [*partim*] în Scriptură și parțial [*partim*] în tradițiile nescrise”. Totuși, într-un moment decisiv în decursul deliberărilor conciliului, doi preoți s-au ridicat pentru a protesta față de formula „partim... partim”. Aceștia au protestat afirmând că această perspectivă ar distruge unicitatea și suficiența Scripturii. Tot ceea ce cunoaștem începând de la acel moment este că expresia „parțial... parțial” a fost eliminată din text și înlocuită prin termenul „și” (*et*). A însemnat acest lucru că conciliul a răspuns protestului și probabil a lăsat relația dintre Scriptură și tradiție să rămână intenționat ambiguă? A fost schimbarea una de stil, având sensul că conciliul a continuat să susțină două surse distincte de revelație? Judecând după relatările Conciliului de la Trent, nu putem răspunde cu claritate acestor întrebări, dar cunoaștem răspunsul din decretele ulterioare și hotărârile catolice, cel mai recent din enciclica *Humani Generis* (1950), în cadrul căreia Papa Pius al XII-lea a

prezentat fără vreo ambiguitate faptul că Roma susține două surse distincte ale revelației speciale.

Așadar, Biserica Romano-Catolică apelează atât la tradiția bisericii cât și la Biblie pentru a-și extrage doctrina, lucru care face ca dialogul ecumenic să fie foarte dificil. Atunci când o anumită doctrină ajunge să fie analizată, protestanții vor să își întemeieze poziția strict pe baza autorității Bibliei, în timp ce Roma dorește să includă deciziile conciliilor bisericii sau enciclicele papale. Putem vedea acest lucru manifestându-se în chestiuni precum nașterea imaculată a Mariei. Chiar dacă o astfel de doctrină nu se găsește nicăieri în Scriptură, catolicii își întemeiază această învățătură pe tradiție. Drept răspuns față de cei care susțin *sola Scriptura*, Biserica Romano-Catolică afirmă că, întrucât a fost decizia bisericii ca anumite cărți să fie oficial incluse în canon, autoritatea Bibliei se supune autorității bisericii și, într-un sens foarte real, Biblia își derivă autoritatea din autoritatea mai mare a bisericii înseși. Protestanții resping acest lucru din rațiuni biblice, teologice și istorice. Reformatorii au restricționat autoritatea la Scripturi, pentru că ei au fost convinși că Scripturile sunt Cuvântul lui Dumnezeu, și că doar Dumnezeu poate să poruncească conștiinței cu autoritate absolută.

Biserica Romano-Catolică pretinde că doar Dumnezeu este autoritatea ultimă, dar ea susține că El a delegat acea autoritate bisericii, lucru despre care ei cred că s-a petrecut atunci când Isus i-a spus lui Petru: „tu ești Petru, și pe această piatră voi zidi Biserica Mea, și porțile Locuinței morților nu o vor birui” (Matei 16:18). Autoritatea lui Petru și a apostolilor a trecut apoi la succesorii lor, prin ceea ce este denumit generic „succesiune apostolică”. Formula catolică privitoare la această idee susține că episcopul de Roma, Papa, este așezat în locul lui Petru în calitate de succesor, motiv pentru care exercită autoritatea lui Petru, ca reprezentant al lui Hristos pe pământ.

Faptul că Biblia afirmă succesiunea apostolică este un lucru încă disputat, iar controversa continuă cu privire la ce anume a vrut să spună Isus în Cezarea atunci când a afirmat că Își va zidi Biserica pe stâncă. Un

lucru îl știm, anume că a existat un proces de delegare. Hristos este Apostolul delegat prin excelență, așa cum s-a demonstrat atunci când El a afirmat: „Eu n-am vorbit de la Mine însumi, ci Tatăl, care M-a trimis, El însuși Mi-a poruncit ce trebuie să spun și cum trebuie să vorbesc” (Ioan 12:49). Hristos a pretins că vorbește cu deplina autoritate a lui Dumnezeu, așa că, atunci când biserica Îl primește pe Hristos ca Domn, ea recunoaște că Hristos are autoritate în calitate de Cap al ei și, de aceea, este superior oricărei alte părți a ei.

Prin a spune că a „primit” Scriptura, biserica a recunoscut că acele cărți ale canonului au o autoritate obligatorie peste toți. Biserica nu a îndrăznit să fie atât de arogantă încât să pretindă că ea a creat canonul sau că acest canon și-a primit autoritatea din partea ei. Dacă Dumnezeu mi-ar apărea în față astăzi, și dacă aș fi în situația să Îi cer să-Și demonstreze identitatea ca Dumnezeu, dacă El ar face aceasta într-o astfel de modalitate încât n-aș putea decât să mă plec înaintea autorității Sale, gestul meu nu I-ar conferi niciun fel de autoritate pe care El să nu fi avut-o deja. Eu doar aș recunoaște autoritatea care se găsește deja acolo, și m-aș pleca în față ei. Acesta este exact ceea ce Biserica a făcut de-a lungul primelor secole, când a fost implicată în procesul de recunoaștere oficială a canonului Scripturii.

Biserica este întotdeauna subordonată autorității Bibliei. Asta nu înseamnă că biserica nu are nicio fel de autoritate. Guvernele și părinții noștri au autoritate, dar acea autoritate a fost delegată de către Dumnezeu. Ei nu au autoritatea absolută care ține doar de Cuvântul lui Dumnezeu. Așadar, orice autoritate deținută de către biserică este subordonată autorității Scripturii.

INTERPRETAREA

Chiar dacă vom cădea de acord asupra autorității Scripturii, rămânem cu chestiunea felului în care trebuie să fim interpreți responsabili ai Bibliei. Noi nu suntem infailibili și suntem expuși riscului de

a distorsiona Scripturile în anumite situații. Iată de ce avem nevoie să învățăm ceva despre principiile de bază ale interpretării biblice.⁴

Fără a intra în prea multe detalii cu privire la un sistem cuprinzător de hermeneutică, am face bine să luăm în considerare câteva principii de bază ale studiului biblic. Primul ține de faptul că textul Scripturii trebuie interpretat prin exegeză *gramatico-istorică*. Acesta este un termen tehnic, care se referă la procesul prin care tratăm chestiunile care țin de structuri și perioade de timp ale textelor scrise, atunci când le interpretăm. Interpreții biblici nu au permisiunea de a spiritualiza sau alegoriza pasaje, în ciuda structurii gramaticale și a formei textului în sine. Biblia nu trebuie reinterpretată pentru a fi adusă în supunere față de filozofiile contemporane, ci trebuie înțeleasă în semnificația și folosirea cuvintelor ce le-au fost atribuite la momentul când cărțile Bibliei au fost scrise. Adoptarea unei abordări exegetice gramatico-istorice presupune să nu permitem Bibliei să fie modelată și remodelată după convențiile moderne ale gândirii omului. Biblia trebuie interpretată așa cum a fost scrisă, nu reinterpretată, așa cum ne-ar plăcea să fi fost scrisă, potrivit prejudecăților din epoca noastră.

Cel de-al doilea principiu ne arată că trebuie să ținem cont de formele literare care se găsesc în Scripturi. Acest lucru ne duce înapoi la principiile de interpretare prezentate de către Luther și reformatori. Un verb trebuie interpretat ca verb, un substantiv ca substantiv, o pildă ca o pildă, literatura didactică trebuie considerată ca didactică, textele narative ca narațiuni, literatura poetică trebuie înțeleasă ca atare, și așa mai departe. Transformarea unei narațiuni în gen liric sau a unei poezii într-o narațiune ar însemna să încălcăm sensul avut în vedere chiar de către text. Astfel, este important ca toți interpreții biblici să fie conștienți de formele literare și de structurile gramaticale ce se găsesc în cadrul Scripturilor.

⁴ R.C. Sproul, *Knowing Scripture*, ed. rev. (Downers Grove, Ill.: InterVarsity, 2009), oferă un ghid simplu al principiilor fundamentale de interpretare a Bibliei, într-o astfel de modalitate încât să se evite înțelegerea greșită, interpretarea eronată sau distorsionarea Cuvântului lui Dumnezeu.

Analiza acestor forme este potrivită și necesară pentru orice interpretare corectă a textului.

Cel de-al treilea principiu ține de faptul că Scriptura trebuie să interpreteze Scriptura. Istoric vorbind, acest principiu a fost denumit „analogia credinței”. El ține de credința că Biblia reprezintă Cuvântul unitar, consecvent și coerent al lui Dumnezeu. Orice interpretare a unui pasaj care susține un înțeles ce se află în directă contradicție cu o altă parte a Scripturii este nepermisă. Atunci când Scriptura interpretează Scriptura, este recunoscută în mod adecvat suveranitatea Duhului Sfânt, interpretul suprem al Bibliei. Așezarea arbitrară, în contradictoriu, a diferitelor părți ale Scripturii ar încălca acest principiu. Scriptura trebuie interpretată nu doar în termenii contextul imediat al unui pasaj anume, ci și în contextul larg al Cuvântului lui Dumnezeu.

La fel de important este să respingem orice analiză critică a textului care produce o relativizare a Bibliei. Aceasta nu interzice o cercetare adecvată a surselor literare sau chiar a surselor orale care ar putea fi supuse discernământului prin critica lor, dar trebuie trasată o linie de demarcație cu privire la până unde poate merge cu o astfel de analiză critică. Atunci când cercetarea surselor produce o de-istoricizare a Bibliei, o respingere a învățăturii ei sau o respingere a pretenției Bibliei cu privire la autoritate, s-a trecut dincolo de limitele permise. Asta nu interzice examinarea externă a dovezilor pentru a descoperi chestiunile legate de autorii cărților, acolo unde ele nu sunt atribuite în Sfintele Scripturi, cum este cazul Epistolei către Evrei. O cercetare este chiar benefică în ce privește tradițiile literare care se poate să fi fost aduse împreună de către un editor final al cărui nume este menționat în Scriptură. Totuși, niciodată nu este ceva legitim să te îndrepti împotriva afirmațiilor biblice explicite.

MĂRTURIA DUHULUI SFÂNT PRIVIND SCRIPTURA

Chiar dacă studiul naturii Scripturii, a originilor ei, a autorității Bibliei, a relației dintre autoritatea biblică și autoritatea eclezială, a

extinderii canonului și așa mai departe, sunt lucruri importante și utile pentru a deveni buni cunoscători ai Scripturii, cunoștința Bibliei de către noi nu poate să rămână într-un domeniu al abstractului. Dacă am căpătat un concept clar cu privire la natura Bibliei, și dacă suntem biblici în mărturia noastră cu privire la autoritatea ei și cu privire la aria de cuprindere a canonului, dar nu stăpânim conținutul Sfințelor Scripturi, ce am câștigat la urma urmei? Scriptura ne este dată nu doar ca o doctrină abstractă, ci ea vine către noi în calitate de Cuvânt al lui Dumnezeu, gândită spre zidire, mustrare, corecție și învățătură, așa încât să fim echipați pe deplin, ca bărbați și femei ai lui Dumnezeu.

Criza din zilele noastre nu ține doar de chestiunea infailibilității, ineranței și inspirației Bibliei, ci criza ține de conținutul Bibliei. Noi petrecem atât de mult timp cercetând chestiunile academice a ceea ce denumim „*prolegomena*” – datarea, cultura și limba Scripturii – așa încât păstorii pot să ajungă să parcurgă materia de studiu de la seminarul teologic fără a ajunge să stăpânească conținutul Sfințelor Scripturi. Trebuie să privim la adevărul Scripturii nu doar la autoritatea ei.

Biblia este adevărată în conținutul ei. De aceea, ea este relevantă nu doar datorită autorității ei, ci pentru că ne învață cum trebuie să-L cunoaștem pe Dumnezeu și ce trebuie să știm despre noi înșine. Biblia este adevărată și prin faptul că ea este vrednică de încredere, așa încât putem să depindem de ea. Acolo nu se găsește nimic înșelător, nimic distorsionat, nicio fraudă. Ea ne comunică starea reală a lucrurilor.

Cum accesăm acel adevăr? Prin Duhul Sfânt. Doctrina care a fost formulată în principal de către John Calvin, cu privire la lucrarea de confirmare a veridicității Scripturii prin Duhul Sfânt este denumită doctrina mărturiei interne a Duhului Sfânt. Această mărturie internă se petrece în interiorul nostru: Duhul Sfânt aduce mărturie în duhurile noastre că acesta este Cuvântul lui Dumnezeu. Noi cunoaștem că Duhul Sfânt mărturisește în interiorul nostru prin virtutea a ceea ce Scripturile ne învață cu privire la calitatea de fii. Cum știm că suntem fiii lui Dumnezeu? Duhul aduce mărturie alături de duhul nostru că suntem

fiii lui Dumnezeu. În mod asemănător, Duhul atestă pretențiile adevărului și veridicității Sfințelilor Scripturi.

Există o întreagă categorie de creștini care cred că este complet inutil și chiar păcătos să încerci să dovedești veridicitatea Cuvântului lui Dumnezeu prin considerații atât de mărunte precum consecvența rațională și verificarea empirică, pentru că acest lucru pare să facă ca Biblia să fie subordonată standardelor omenești de verificare și să ridică autoritatea rațiunii și a științei mai presus de autoritatea lui Dumnezeu. Unii au susținut că Biblia se autentifică pe sine și se atestă pe sine. Evident, Biblia își atestă propria veridicitate, altfel spus, Biblia pretinde că este Cuvântul lui Dumnezeu. Calvin a explicat mărturia ulterioară a Duhului Sfânt într-o modalitate progresivă. El a început prin a se uita la ceea ce a denumit *indicia* Scripturii, adică dovezile obiective pe care Scriptura le oferă pentru pretenția că este Cuvântul lui Dumnezeu. *Indicia* se referă la obiectiv – nu subiectiv – testabil, analizabil, verificabil ca aspect al dovezii: dovadă obiectivă. Care sunt indicatorii care ne spun că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu? Calvin a scris două capitole lungi ale dovezilor ce susțin pretențiile Bibliei de a fi Cuvântul lui Dumnezeu, și a recunoscut că, pentru ca Biblia să fie consecventă cu această pretenție, ea trebuie să fie consecventă în interior, nu plină de contradicții. Calvin a încercat să trateze această problemă pe baza dovezilor obiective, pentru a demonstra că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu.

Totuși, există o diferență între dovadă și convingere. Calvin a spus că există dovezi pentru a susține pretenția Bibliei și pentru a-i aduce pe oameni într-o stare de culpabilitate morală. Altfel spus, dovida este suficient de clară pentru a demonstra că Biblia este Cuvântul lui Dumnezeu, iar acest lucru aduce o responsabilitate morală asupra oamenilor de a se supune ei sau nu. Totuși, omul este atât de plin de prejudecății față de acest lucru, încât, în inima lui împietrită, se va împotrivi supunerii față de dovezi.

Apoi intră Duhul Sfânt. Elementul esențial al apelului lui Calvin la mărturia internă a Duhului Sfânt nu a fost acela de a produce o dovadă subiectivă în apărarea Scripturii, ci de a îndrepta atenția la lucrarea Duhului Sfânt în viața credinciosului, datorită faptului că, ceea ce Duhul Sfânt face, spunea Calvin, este să lucreze „nu asupra minții tale, ci asupra inimii tale, așa încât să accepți și să te supui acestor *indicia*”. Ce înseamnă asta? Înseamnă pur și simplu să te supui, să te predai în fața dovezii obiective care există. Asta nu înseamnă că Duhul Sfânt îți șoptește în ureche un argument secret, indisponibil pentru publicul general. El confirmă în inimile noastre adevărul care este prezent înaintea noastră prin semnele interne și externe ale Scripturii, în ele însele.

Evident, pentru o vreme îndelungată, mare parte din activitatea Duhului Sfânt a fost dusă în obscuritate în biserică, lucru care nu ne-a ajutat, ci dimpotrivă. Dar pericolul este – acolo unde se accentuează lucrarea Duhului Sfânt – să izolăm Duhul de Cuvânt. Ne conduce Duhul lui Dumnezeu? Da, evident. Călăuzirea Lui principală, biblică, este aceea de a conduce poporul Lui la sfințenie, sfințire și ascultare. Există dovezi obiective că Duhul lui Dumnezeu a produs această carte. Duhul Sfânt confirmă Cuvântul, iar Cuvântul Îl confirmă pe Duhul.

Ai îndoieli legate de Scriptură? Una dintre cele mai bune modalități de a scăpa de aceste îndoieli este să o citești. Cu cât studiez mai mult Scriptura, cu atât mai copleșit sunt de analiza incredibil de pătrunzătoare a ei. În contextul educațional personal, pregătirea mea a fost în principal orientată către domeniul filozofiei, și mai târziu către teologie. Pregătindu-mă pentru acea specializare, un mare accent a fost pus pe analiza critică. Totuși, trebuie să mărturisesc că, atunci când citesc Scripturile, descopăr că, de fapt, ele mă cercetează pe mine. Creierul meu se află încă în funcțiune atunci când citesc Scripturile, căci nu mă comport ca și cum n-aș fi fost expus niciodată teoriilor criticismului. În fapt, lucrul care îmi confirmă personal tot mai mult veridicitatea Scripturii este tocmai că a trebuit să fiu expus celei mai radicale forme de criticism. Cu cât analizez mai mult „problemele” Scrip-

turii, cu cât cu atât mai uimit sunt de simetria, minuțiozitatea, potrivirea și unitatea întregii cărți. Argumentul care mă impresionează mai mult decât orice altă dovadă în sprijinul Scripturii este consecvența obiectivă inegalabilă a Cuvântului lui Dumnezeu.

Despre autor

Dr. R.C. Sproul este fondatorul și președintele Ligonier Ministries, o organizație internațională dedicată educației creștine și ucenicizării, situată în Orlando, Florida. De asemenea, el este și co-pastor al Saint Andrew's Chapel din Sanford, Florida, rector al Reformation Bible College și editor șef al revistei *Tabletalk*. Predicile sale pot fi auzite peste tot în lume prin intermediul programului de radio zilnic intitulat *Renewing Your Mind*.

În decursul carierei sale academice deosebite, Dr. Sproul a ajutat la instruirea bărbaților pentru lucrarea pastorală în calitate de profesor la diferite seminarii teologice.

El este autorul a peste 100 de cărți, printre care *The Holiness of God*, *Chosen by God*, *The Invisible Hand*, *Faith Alone*, *Everyone's a Theologian*, *Truths We Confess*, *The Truth of The Cross* și *The Prayer of the Lord*. De asemenea, el slujește ca editor general al *Reformation Study Bible* și a scris numeroase cărți pentru copii, printre care *The Knight's Map*.